

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію Т. В. Кремень «Політична мобілізація в соціально-медійному вимірі». — К.: «Грамота», 2013. — 256 с.

Сучасне політичне життя суспільства надзвичайно перенасичене інформаційними повідомленнями про участь громадян у реалізації поточних і стратегічних цілей політичних систем соціально-політичного процесу. Але в цьому демократичному русі дуже бракує їх взаємодії, відчувається певна байдужість окремих індивідів і цілих груп громадян, а подекуди і проявляються тенденції самоізоляції. Спостерігається свого роду певна диверсифікація цього процесу.

Як справедливо зазначає автор, що ключовою ланкою в цьому процесі належить соціальним онлайн-медіа (с. 63) — як-то персональне спілкування, чутки, дискусії в рамках невеликих груп і т. д., унікальність яких полягає в тому що вони поєднують найкращі характеристики всіх каналів комунікації, завдяки чому є найефективнішим інструментом політичної мобілізації. До них автор включає електронні мас-медіа, широкий спектр Інтернету та мобільних сервісів — інтернет-спільноти, стрічки новин, блоги, форуми, тощо, які дають можливість користувачам брати участь в одночасному обміні інформацією, роблячи свій внесок у створення інформаційного повідомлення.

Такі форми повідомлення розмивають певні перепони між особистим і публічним життям громадян. В той же час статус таких форм участі громадян та проявами їх політичних симпатій не повністю визначений і викликає багато дискусій.

В монографії, з нашого погляду, досить аргументовано розкриваються характеристики складових елементів соціальних медіа як інструменту політичної мобілізації (стор. 74). Саме вони є тим збільшувальним склом, через суб'єкти мобілізації можуть визначати, які саме повідомлення їм потрібно сформулювати для кращого впливу на об'єкт мобілізації.

Поряд із цим авторка монографії розкриває ключові особливості соціальних медіа як інструменту мобілізації (стор. 76). Серед них виділяються такі як спрощений пошук однодумців, ефект групового спілкування та групової поляризації, ефект особистого спілкування, ефект інформаційних каскадів, відчуття колективності, можливість передавати складні повідомлення, а також впливати на більш складну аудиторію, прискорені й і спрощений процес колективізації, тощо.

З іншого боку, зазначає Т. Кремень, існує певний негативний вимір соціальних медіа в контексті мобілізації (стор. 98), які інколи просто

підміняють політичну активність громадян, зводячи на кінець увесь протестний потенціал, який інакше був би реалізований на практиці. Для цього авторка вводить мало відоме поняття «слактивізм» (активізм для ледарів), за допомогою якого характеризує активність громадян на підтримку певного руху чи явище, що має явно малий практичний ефект, але заспокоює особу що її здійснює. Ця активність потребує мінімального персонального залучення слактивіста. Його участь зводиться до підписання, наприклад, інтернет петиції або копіювання та поширення певного тексту в мережах. Як приклад наводиться період російської війни проти Грузії в 2008 році. Відповідно ми маємо такі приклади на нашому досвіді російської агресії та окупації частини України.

Ми розділяємо думку Т. Кремень про те, що соціальні медіа завдяки своїм властивостям—швидкому потоку інформації, колективному діалогу, спрощеній схемі пошуку однодумців—є зручним та ефективним інструментом політичної мобілізації, розмиванню кордону між особистим і суспільним, створюючи колективність нового типу, яка змінює сучасне знеособлене, індивідуалістичне суспільство

Чемшит Олександр Олександрович,

доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри філософії і соціальних
наук Севастопольського національного тех-
нічного університету